

ЖАМАУАТ ПАЛАТА

Алыкъа халны тюзетирге онг барды

КъМР-ни Жамауат палатасын кезиуле пленар жыйлыуында сёз республикада ёсеп келген тёлёню юйрету не халда тёлёнюнаны, аны игилендириую жолларын юсюнден барганды. Кенешге КъМР-ни Президенти Арсен Канокков, Парламентни спикери Чеченланы Анаур, республикада баш федеральный инспектор Алексей Вербицкий да кытышанды. Аны Жамауат палатаны председатели Пашкан Таво бардырганды.

Жыйлыуу ача, Арсен Канокков республикада болуму эсге аласък бу тема бютюнда магыаналы болгъанн чертенди эмда болгъан проблемаланы юслеринден ачыкъ сёлештирге чакъырганды. «Жаш тёлёню тюз нителде юйретуге кырал власть органла ишлеринде баш магыана береди», - дегенди. Республиканы башчысы телевидение, Интернет амалыкъыга юйреткен информацияны (урлау, ёлтюрю, саялыкъ дегенча) жайгъанлары алыкъа акылбалыкъ болмагъаннаны ич дунияларын, жашаууга кырамларын осалга айландыргъаны эни белгилегенди. «Бюгюнлюкде тюрлю-тюрлю къауумла жаш адамланы эслерин кеслерине бурур ючюн уллу иш бардырадыла, биз а анга къыска болургъа хазыр тюрлюбиз», - дегенди. Бу болумда ула, Арсен Канокков акыл этгенден, битеу жамауат бириге керекди.

Жаш адамла жашауда кеслерине тийишли жер табарча, иш къолу болурча республикада тюрлю-тюрлю жумушла бардырылгъанларын белгилегенди. Ол санда жагъы предритияла ачыладыла, гитче эм орталыкъ бизнесге тухчулукъ этиледи, фахмулу жаш адамла тыш къаралыла. Россияны уллу шхарларында белгили бийик билим берген юйдеде окуйдула. Андан сора да, хунерли жаш адамла тухчулукъ этген республикалы программа

ишлейди. «Бу иш мындан ары да бардырылукъды. Сиз да бизге болушукъ этерис деп ышанама. Бюгюн а ачыкъ ушакъ бардырып, жаш адамларыбызны юйрету жаны бла жагъы мадарла табаргъа керекбиз», - дегенди ол. Дагыда президент жаш тёлё политикада кышуну республикалы сансаулары бла шакъырейленди, аны бизде да хайырланаргъа, мында «Машук» дегенча жаш тёлё лагерье бардырырга боллугъун да бел-

гилегенди. Бюгюнлюкде республикада жаш тёлёню юйрету не халда болгъанын юсюнден баш докладны Жамауат палатаны председатели орунбасары Людмила Федченко этгенди. Ол бек алгъа жаш адамланы ич дуниялары, культулары саулай къыралда да осалга кетгенни юсюнден айтханды. Социологла бардыргъан тинтилуге кёре, жаш адамланы жартысыдан кёбюсю кеслерине тап тошо адепкъылыкъта, тёрелеге да эс бурмазлыкъларын, ичгиликлик, саялыкъларын, наркоманияны аман къылыкъларга санамагъанларын айтханды. Болсада КъАбарты-Малкъарда миллет тёреле кыты болгъанларын хайырланды алыкъа хал алай осалга кетмегенди эмда аны тюзетирге онг барды. Республикада окуу юйени осланы сакълангандыла, спорт школа, чыгъар-

Жыйлыу

Биринчи кереден башланады не палах да

«Бирлик» атлы фонд къуралгъаны бла байламлы КъАбарты-Малкъар кырал эл мюлк академияда жыйлыу болганды. Анда сёз жаш тёлёню орасида наркоманияны, ичгиликликни эч башка амалыкъыларны жыйлыу баргъанларын эни эч блонггенди. Сабийлени не заманда да бийик дегерида юйретирге тийишлиди. Жаш адамла кеслерини, ате-аналарын, жамауаны эларында жуаплы болгъанларын аныларга керекди. Фонду мураты миллетлени араларында шукълукъну, тёлёлюкню, бирликни кочлууду. Нек дегенде аласък башка айтылгъан камчиликлени тамалар он жокъду. Организацияны спорт къымылдану ветеранлары къурагъандыла, ол коммерциялы, не

политикалы халда ишлемейди, деп билдиргенди аны башчысы Назран Шибзуов. Академияны ректору, профессор Борис Жеруков бюгюнлюкде республикада халкыны жашауун игилендириу ючюн, аслам организация болгъанын чертгенди. «Бирлик» кесини баш борчуна КъМР-ни халкъларын жашауларын игилендириую санады. Ол кесини ишин дегеришши бардырылгъаны ишексизме. Фонд бюкюна алгъан проблемаларга, талай жыл эс бурмагъанды. Ол неге келтирген а кесигиз да кересиз. Бусагъатда биригирге керекли заман болгъанды деп, мени эсимде жокъду. Сёзасюз, КъАбарты-Малкъарны тарыхында кыйын кезиуде да бар эдиле. Алай биз аладан акырын-акырын кытула барабыз. Кючлю специалистле хазырлабыз. Фонда сынамлы,

билимли адамла ишлейди да, ала муратларына жетерле деп ышанама», дегенди ол. Андан сора да, ректор кесини жанындан болушукъ этрге хазырлыгын айтханды. Республиканы православный килисаларын благаичинный, проптерей Валентин Бобылев да наркомания, ичгиликлик адамла лагъа уллу къыйынлык келтиргендерин чертгенди. Инсанга, эрте-кеч болса да, ичере, неда наркотиклени хайырланаргъа онг чыгады. Тенгими айтханды, башка тюрлюме аждадыла ол терс жолгъа, сылтаула кёпюле. Андан асламысы ызларны кайталмайдыла, уллу гонях этгендерин аныламайдыла. Понях а батыймайды, аны жаланда хорларгъа боллукъду, ау, дегенди ол. КъАбарты-Малкъарны муслиманларны дин управленяларыны келечиси Алим Сижавев

алгъа фонду ачылууу бла алгъышлагъанды. «Башда айтылгъан шартла салгъан заран барыгъызга да балмыд. Быллай сёз барды: халкыны къуртур ючюн, анга уруш бла барырга керектин жокъду. Аны ниетин бусант, жетеркиди. Бу затланы жайлыулары битюу Россияге, эни инсанга да уллу къоркууду. Кырал структурала бла бирге дин организацияла да бу проблеманы тамамлауда бир жанында кыламайдыла. Аламы баш борчулары тарыхны не замандына да адамны не тазалыгын саклау болгъанды. Аны бла байламлы, биз наркоманияга, ичгиликликке, терроризмге, экстремизмге эм башка заман боллукъга къажуу пропаганда бардырыбыз.

Айырмалыкъны белгисин алганды
2 бет

Жаш адамланы чыныкдырыуу амаллары
3 бет

Не гитче рольга да жан салгъан
3 бет

Автобусда ырахат жюрюрча хакъ теленеди, алай...
4 бет

Шахматпа

Тиширыула FIDE-ни гранпри ючюн эриширикдиле

Озгъан шобат кюн «Синдик» къонякъ юйде тиширыулы орларымда шахматладан FIDE-ни бек сыйлы сугъасы ючюн халкъла аралы эришулени ючюн кезую очылганды. Ол къурунчы ишге республиканы Президенти Арсен Канокков, битеулану Шахматланы федерациясыны президенти, Кирсан Илюмжинов, КъМР-ни министрстволарыны, ведомстволарыны башчылары, спорту ол тюрлюсюн сюгонге да болгандыла.

Шахматладан эришулеге къатышырга дуняда спортну бу тюрлюсюнде бек кючлю онеки тиширыу келгенди. Ала: болгарлы, катарчы, къытайлы, литвачы, монголчу, украинны эм россейлиледиле. Аламы араларында жыйырма жылдан сора 2008 жылда Россияге шахмат коронаны къыатарып, дуняны чемпиону деген атра тийишли болгъан Александра Костенко, дуня рейтингде биринчи жерде болгъан Нарежда Косинцева шахматладан рейтингде эничи жерде болгъан украинны Кате-

рина Лагно дагыда башхала бардыла. Къагъайдан бери Жу Юнжен эм Кюо Жао келгенди. Аламы жерлешери Жу Чен а бу жол Катарны намысын къорууларкъды. Эришулеге болгарлы Анастасия Стефанова, Литвадан Виктория Чипелите, монголчу Мунгунтул Бактуяк эмда россейиле Алиса Гальмова, Екатерина Ковалевская да къатышдыла. СУРАТДА: Арсен Канокков сёлешген кезиуде.

САУГЛАЛУ

Устазланы къыйынларына - тийишли багъа

Республиканы законла чыгаргъу органы президенту кезиуле жыйлыу болганды. Аны КъМР-ни Парламентни Председатели бардырганды. «Уруну законодательство не халда болгъаны ведомстволар аралы кырал контрольну эм КъАбарты-Малкъар Республиканы жеринде уруну правону мардаларыны башка атланы юсюнден» КъМР-ни законуну проект жыйлыуу къарууна уруну, социальный политика эм саулукъ саклау жаны бла комитетни председатели Жанатайлан Салим чыгъарганды. Ведомстволар аралы кырал контроль бардыргъан мадарла план эм пландан тышынра тинтиуде да къошулдыла. Аламы итолгъарына кёре, уполномоченный органы жуаплы къулулкъусу тинтиулени актын жарашдырыды. Уруну сферада толтурууу властыны органыны, келген информацияны мурдорунда КъМР-ни Парламентине деп, жыл сайын битеулю отчет жарашдырыды.

Законну проект тийишли жерлени барына да жиберилгенди. Ала аны юсюнден оюмларын айттырса, предложенияны берирге эм эсгертиуде этрге керекди. Депутатла жыйлыуда Россей

Федерацияны башка субъектлерини законла чыгъаруу жаны бла башламчылыкъларына да къаргандыла, аламы къабыл кёргенди.

Жазылуу-2012

Хурметли окуучула!
2012 жылны биринчи жарымына жазылуу кампания андан ары бардырылады. Сиз «Заман» газетте связыны къайсы почта бёлюмюнде да жазылырга боллукъсуз. Жазылууу багъасы тюрленмегенди, алгыннгылай къалганды - 356 сом 10 капек.

Бизни индексибиз - 51532

Айырмалыкъны белгисин алганды 2 бет	Жаш адамланы чыныкдырыуу амаллары 3 бет	Не гитче рольга да жан салгъан 3 бет	Автобусда ырахат жюрюрча хакъ теленеди, алай... 4 бет	«Чегемские водопады» - Сочице фестивалы лауреаты 4 бет	Жигитлиги бла нёгерлерине юлгу кёрюзгенди 4 бет
--	--	---	--	---	--

КЪМР-НИ ПАРЛАМЕНТИНДЕ

Электрэнергетиканы айнытыну онгларына къарагъандыла

КЪМР-ни Парламентини Къурулуш, жашуе журт-коммуналный молюк эм ТЭК жаны бла комитетини жыйылыунда сёз Къабарты-Малкъар Электрэнергетиканы айнытыну осюнден баргъанды. Депутатла, КЪМР-ни Правительствосуну членлери, электрэнергетика комплекси келечилери Бахсан ГЭС-ни объектилеринде болгъандыла.

Бахсан ГЭС-ни жангырхатандан сора да, «Рубидрон» инвестиция программасында башха объекте да бардыла. Ол санда Огары Малкъарда, Зарагъиде гидроэлектростанцияла, Курп ГЭС-ни каскады ишлендиле. Инвестиция программа жашауда толуслунай бардырыла, республиканы тау районлары барысын да электрчество бла чырмаусуз жалчытыр-гъа, жангы ички жерле курааргъа онг болукъду. Дагъыда республика эм жер-жерли бюджетлеге наложла жыйылылдыла.

Электрэнергияны хайырлануу 3,6 процентге көбейгенди. 2010 жылда 1429,9 миллион киловатт саяат энергия кырылгъанды. Энергияны жалаанда 30 процентин кесибизни электрстанцияларыбыз чыгаргъандыла, калгъан 70 процентин а тышдан келтирирге тошгенди. Къашхатуу ГЭС ишлеп башлагъаны эмда Бахсан ГЭС-де жангыртуу ишлени хайырландыла а республика къагы керекли энергия кесибизде чыгарылгъыды. Алай къыш кезинде уа аны дефицити 63 процентге жетеркиди. Отрасылда баш проблемадан бирине керешге кыатышканла энергияны хайырланганда къорачна улуу болгъанларын санагъандыла.

Жираслан Вологеров айтканга кёре, бююклюкте 2012-2016 жылда эмда 2020 жылга дерри республикада электрэнергетиканы айнытыну программасы бла селмаса хазырлана турдыла. Ол жаны бла ички къыууд да кыралгъанды. Анга энергетика комплекси федеральный эмда республикалы ведомстволаны келечилери да киргенди. Схематика ишлерин чыгар-да, Парламентни Къурулуш, жашуе журт-коммуналный молюк эм ТЭК жаны бла комитетини председатели Валерий Гриневич «Рубидрон» КЪМР-де филиалы эмда Тарифле жаны бла кырал комитетини республикада электрэнергетиканы айнытыну улуу къошумчулык этгенлери белгиленди.

Сёз федеральный бюджетни осюнден баргъанды

Ахыры. Аллы 1-чи бетдерди. Депутат былай тарихле да келтиргенди: социальный сферагъа битеу кыралда да 551 миллиард сом бөлгөноркюдо. Ол санда «Саулык саклау» миллет проектни чеклеринде - 145 миллиард сом. Саулык саклау ишин жангыча курау жаны бла жумушла да андан ары бардырылгъыдыла. Бу программаны Къабарты-Малкъарда жашауда бардырыуа 860 миллион сом берилликди. Дагъыда Нальчикде 220 саусуз сайынырча онкодиспенсери иштерге да 67 миллион сом бөлгюнди.

Ахча усталаны айлык хакъларын, студентлени стипендияларын өсдюруге да берилликди. Юрий Васильев региондада, ол санда бизни республикада да, сабылге шолгъа дерри билим берген окуу йолде жерле жетишгенлери белгиленди. «Келир жюшны ичинде битеу кыралда да жангы сабыл садла иштерге 11 миллиард сом берилликди. Дагъыда Къабарты-Малкъаргъа бу 600 миллион сом берилликди», - дегенди.

Депутат Улуу Ата журт урушун ветеранларыны жашау болумларын игилендируу жаны бла программа келир жыл бошалгъаны эсертгенди. Бююклюкте битеу кыралда да 170 миң ветеранны жашау болумлары игилендирилгенди.

Бек кёл ахча эл молюкно айнытыуа эмда жолланы ишетиуге берилликди. «Къабарты-Малкъарда жолланы халы игиди, мында кёл кылаты мекямланы арбаларын тапландырыуа да берилгенди ахча. Келир жыл а жолланы тап халга келтирирге, ол санда элени ичлеринде жолланы да, бир триллион сом берилликди. Ол а бек кёлду», - дегенди. Дагъыда пассажир транспортына, аэропортлада, темир жоллада да адамланы къоркъусузулукларыны жалчытыуа баш магъна бериледи.

Эллилени жарсыуларына тийишлисича эс бурургъа

Хасанины ветеранларыны советтин жолгъу жыйлыуларына башха замандан эсе кёл адам кыатышанды. Ол да башдан тойюлдо, анда сёз элли, эллилени да артыкыла да бек жарышхан затланы осюлеринде баргъанды.

Жыйылуу хеччэуну жумушдан башланганды. Урушун, орунуну да ветеранларыны Нальчик шахар советини председатели Абдулаланы Мустафа Хасанины амбулаториясыны баш врачы Созайланы Валгъа бла Долинскде мемориалны директор Теммоланы Фаризатка ветеранлары шахар советини сайлау грамоталарын бергенди. «Энде къралдагъа, сакъатлагъа кыайгырыуугуз улуула, аланы жашауу юйде ёсюп келген тёлнюю адет-төрөлге юйретиле кереликсини осюнден да баргъанды сёз.

Абдулаланы Мустафа Созайланы Валентинаны алгышылайды.

Урушун, орунуну да ветеранларыны Нальчик шахар советини председатели Абдулаланы Мустафа Хасанины амбулаториясыны баш врачы Созайланы Валгъа бла Долинскде мемориалны директор Теммоланы Фаризатка ветеранлары шахар советини сайлау грамоталарын бергенди. «Энде къралдагъа, сакъатлагъа кыайгырыуугуз улуула, аланы жашауу юйде ёсюп келген тёлнюю адет-төрөлге юйретиле кереликсини осюнден да баргъанды сёз.

Урушун, орунуну да ветеранларыны Нальчик шахар советини председатели Абдулаланы Мустафа Хасанины амбулаториясыны баш врачы Созайланы Валгъа бла Долинскде мемориалны директор Теммоланы Фаризатка ветеранлары шахар советини сайлау грамоталарын бергенди. «Энде къралдагъа, сакъатлагъа кыайгырыуугуз улуула, аланы жашауу юйде ёсюп келген тёлнюю адет-төрөлге юйретиле кереликсини осюнден да баргъанды сёз.

Урушун, орунуну да ветеранларыны Нальчик шахар советини председатели Абдулаланы Мустафа Хасанины амбулаториясыны баш врачы Созайланы Валгъа бла Долинскде мемориалны директор Теммоланы Фаризатка ветеранлары шахар советини сайлау грамоталарын бергенди. «Энде къралдагъа, сакъатлагъа кыайгырыуугуз улуула, аланы жашауу юйде ёсюп келген тёлнюю адет-төрөлге юйретиле кереликсини осюнден да баргъанды сёз.

Урушун, орунуну да ветеранларыны Нальчик шахар советини председатели Абдулаланы Мустафа Хасанины амбулаториясыны баш врачы Созайланы Валгъа бла Долинскде мемориалны директор Теммоланы Фаризатка ветеранлары шахар советини сайлау грамоталарын бергенди. «Энде къралдагъа, сакъатлагъа кыайгырыуугуз улуула, аланы жашауу юйде ёсюп келген тёлнюю адет-төрөлге юйретиле кереликсини осюнден да баргъанды сёз.

Документле

«Къабарты-Малкъар Республикада доброволюл пожарный охрананы осюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы законуну проектини осюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Чеченланлы А. Нальчик шахар, 2011 жылда 29-чу сентябрде, №865-П-П

Къабарты-Малкъар Республикада доброволюл пожарный охрананы осюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы законуну проектини осюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Чеченланлы А. Нальчик шахар, 2011 жылда 29-чу сентябрде, №865-П-П

«Россей Федерацияны Административ право бузукълукъланы осюлеринде кодексини 14.1-чи статьясыны 3-чю эмда 4-чю кесеклеринде 19.20-чы статьясыны 2-чи эмда 3-чю кесеклеринде киргозюлгю административ право бузукълукъланы протоколлары жарашдырыуа эркинликлери болгъан къулукълучуланы осюлеринде» Къабарты-Малкъар Республиканы законуну проектини осюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Чеченланлы А. Нальчик шахар, 2011 жылда 29-чу сентябрде, №866-П-П

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Чеченланлы А. Нальчик шахар, 2011 жылда 29-чу сентябрде, №866-П-П

«Эни электрон картаны осюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы законуну проектини осюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Чеченланлы А. Нальчик шахар, 2011 жылда 29-чу сентябрде, №867-П-П

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Чеченланлы А. Нальчик шахар, 2011 жылда 29-чу сентябрде, №867-П-П

«Женгил таксиледе адамланы журюторюуге бла жоук ташыууа контроль этюню журюкъларыны осюлеринде» Къабарты-Малкъар Республиканы законуну проектини осюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Чеченланлы А. Нальчик шахар, 2011 жылда 29-чу сентябрде, №868-П-П

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Чеченланлы А. Нальчик шахар, 2011 жылда 29-чу сентябрде, №868-П-П

Кенеш

Жорукъланы магъанасы уллуду

РФ-ни МЧС-ини Къабарты-Малкъарда Баш управленясында, суу объектеде къоркъусузулукну жалчытуу иш къалой бардырылгъанына жораланып, кенеш болгъанды. Кёлде жоюлген къайыкълары бла ала къоркъу адам эпледиле. Аланы элли процентин кёбюсю 22-30-жыллыкълардыла.

Кёлде жоюлген къайыкълары бла ала къоркъу адам эпледиле. Аланы элли процентин кёбюсю 22-30-жыллыкълардыла. Кёлде жоюлген къайыкълары бла ала къоркъу адам эпледиле. Аланы элли процентин кёбюсю 22-30-жыллыкълардыла.

